

لزوم و چگونگی تبیین مبانی فلسفی و متافیزیکی در آموزش علوم و فناوری

مجید ضیایی قهنویه*
دانشگاه علوم اسلامی رضوی
majid@ziaei.ir

بیان مسأله

این تحقیق با اثبات لزوم ربط علمی الهی ثابتات ماورای طبیعی و متغیرات عالم طبیعت و با تبیین حضور و ظهور همیشگی این موجودات در پهنه تجدد مادی و پیشرفت‌های فنی، اثبات می‌کند که در آموزش علوم و فنون باید به مبانی ماورای طبیعی و الهی آنچه در این علوم آموزش داده می‌شود توجه ویژه شود و این را به عنوان تنها راه حرکت بشر به سوی فهم متعالی و تمدن حقیقی معرفی می‌نماید. و در نهایت سعی می‌کند راهکاری برای پیاده‌سازی این روش آموزشی ارائه دهد.

سؤال‌های پژوهش

- سؤال ۱- آیا جمع بین آموزش فناوری و آموزش الهی و متافیزیکی امکان‌پذیر است؟
- سؤال ۲- چه لزومی دارد که آموزش علوم همراه الهیات باشد؟
- سؤال ۳- چگونه می‌توان آموزش فناوری را با الهیات و مبانی متافیزیکی همراه کرد؟

روش

روش این تحقیق، ترکیب روش همبستگی و عقلی است. چرا که در این مقاله ما با بررسی دیدگاه الهی و فراماده در ضمن بررسی دیدگاه فنی و دانش‌های مرتبط با آن و همچنین مطالعه روش‌های گذشته‌ی آموزشی اسلامی و ایرانی به یافتن رابطه‌ای بین الهیات و فناوری برسیم و در نهایت با استفاده از اصول عقلی و برهان‌های منطقی به نتیجه‌ی مشخصی برسیم.

یافته‌ها و بحث

علوم و فناوری بشری همانطور که ریشه‌ای در خاک دارد ربطی به ماورای طبیعت دارد. اگر در آموزش این علوم ربط صحیح نتایج به مبانی تبیین نشود پروازی است با یک بال و منجر به پیشرفت نامتعادل بشر می‌شود. ابتدا به تفسیر معنای ربط موجودات مادی به موجودات ماورای طبیعی می‌پردازیم و اثبات می‌کنیم که موجود فیزیکی و طبیعی متغیر باید نحوه خاصی از ارتباط با ماورای طبیعت داشته باشد که مستلزم تغییر در ذات حق نباشد چرا که وجود هر گونه تغییر در خداوند مستلزم نقص او قبل از این تغییر و نیاز او به آن است. تفکر رایج در بدنه‌ی علمی دانش‌پژوهان علوم، مبتنی بر الهیات نیوتونی است که تفکری غلط است. چرا که الهیات نیوتونی مبتنی بر این مطلب است که هر آنچه با فرمول‌های فیزیکی و قوانین جهان ماده قابل توجه است فقط در آفرینش محتاج حق است و آنچه مبهم و ناشناخته است و در قوانین فیزیک نمی‌گنجد دست غیبی خداست که در کار جهان وارد می‌شود. پس به بیان و اثبات حقیقت رابطه‌ی موجودات ماورای طبیعی با موجودات این جهانی از دیدگاه حکمای مسلمان می‌پردازیم و با اثبات لزوم ربط ثابتات مجرد و متغیرات مادی به این نتیجه می‌رسیم که کل متغیرات این عالم در عین پراکندگی ثابت و مجتمعند نزد موجودات مجرد. و کل زمان و مکان یکباره نزد خداوند عالم حاضر است.

نتیجه‌گیری

همین دیدگاه کلید رسیدن به آموزش صحیح الهی و فنی می‌باشد و روشی است که قدمای ما که افتخارات علم جهانند با فهمیدن صحیح و اعتقاد به آن در علوم تبحر یافتند. لذا راهکار آموزشی صحیح راهکاری است که در حین آموزش علوم فنی فهم ربط موجودات متغیر مادی با موجودات ثابت ازلی مشخص شود و معلوم شود که آنچه در فنون مهندسی کار می‌کند مدام در محضر حق و از قبض حق است و استعداد یافتن قابلی است که در جریان فیض فاعل قرار گرفته و همواره طلب فیض می‌کند و البته این اسباب و قانونی دارد در قالب فرمول‌ها و مشخصات فنی.

پیشنهادها

- ۱- آموزش فلسفه و الهیات در دانشگاه‌ها به عنوان یک درس اصلی..
- ۲- تربیت مربیانی که مبانی فلسفی علوم خود را به خوبی می‌دانند و به آن معتقدند.
- ۳- تدوین کتبی که در عین فنی بودن شامل مبادی الهی و فلسفی مرتبط با آن علم باشد.

فهرست منابع:

1. اردبیلی، سید عبدالغنی، (۱۳۸۵). تقریرات فلسفه امام خمینی، موسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی.
2. الشیرازی، صدرالدین محمد، (۱۳۸۲). شواهد الربوبیه، انتشارات مطبوعات دینی.
3. الشیرازی، صدرالدین محمد، (۱۴۳۵ق). الحکمه المتعالیه فی الاسفار الاربعه العقلیه، افق.
4. داماد، میر محمد باقر، (۱۳۶۷). کتاب القبسات، انتشارات دانشگاه تهران.
5. راسل. برتراند، (۱۳۸۲). شرح انتقادی فلسفه لایب نیتز، نشر نی.
6. ریاحی . علی، (۱۳۸۱). مکاتبات لایب نیتز و کلارک، بوستان کتاب.
7. سبزواری، ملاحادی، (۱۳۸۶). شرح المنظومه، انتشارات بیدار.
8. صانعی دره‌بیدی، منوچهر، (۱۳۸۲). فلسفه‌ی لایب نیتز، ققنوس.
9. طباطبایی، محمد حسین، (۱۴۲۴ق). نه‌ایه الحکمه، موسسه نشر اسلامی.
10. طوسی، نصیرالدین، (۱۳۸۳). شرح الاشارات و التنبیها. بوستان کتاب.
11. فروغی. محمد علی، (۱۳۷۷). سیر حکمت در اروپا، نشر البرز .
12. کاپلستون، فردریک، (۱۳۸۰). تاریخ فلسفه، انتشارات سروش.
13. کرین، هانری، (۱۳۶۷). مجموعه مصنفات شیخ اشراق، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی.